СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XCIV. Ч. 145. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 31-го ЛИПНЯ 1987 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JULY 31, 1987 No. 145. VOL. XCIV.

Пам'ятайте про Україну!

ЕКЗЕКУТИВА УАКР ПІДТРИМУЄ АКЦІЮ МІЖНАРОДНОГО ТРИБУНАЛУ

Ґлен Спей, Н. Й. (Р. Б.). Акція Міжнародного Трибуналу для розсліду злочинів Москви, зокрема Голоду в Україні, та ряд інших важливих справ були предметом нарад Екзекутиви УАКРади, що відбулися тут на оселі „Верховина" в суботу, 11-го липня ц.р.

Світовий Конгрес Вільних Українців у недавно проголошеному зверненні до української спільноти повідомив, що видатні юристи міжнародного права, професори університетів і судді цілого ряду країн — Аргентини, Бельгії, Великої Британії, Франції, Швеції і ЗСА погодились стати членами Міжнародного Трибуналу для розслідження Великого голоду в Україні в 1932-33 роках.

Оформлена на протязі двох років при СКВУ Комісія голодового ґеноциду в Україні 1932-33 років зробила потрібні заходи для збирання в різних країнах архівальних документальних матеріялів, книжок, брошур та пресових звідомлень про голод в Україні, підшукання живих ще свідків і оформлення Міжнародного Трибуналу, який на підставі документальних даних має встановити причини, наслідки і вину за здійснення в Україні голоду.

Сесії трибуналу з переслуханням свідків і участю представників світової преси і урядових чинників різних країн заплановані на січень 1988 року в Брюсселі, Бельгія, і на квітень 1988 року в Ню Йорку.

Ця акція вимагатиме великих грошових фондів у зв'язку з підготовою, друком документальних матеріялів і свідчень, кошти подорожей членів трибуналу і свідків з різних країн.

Екзекутива УАКРади розглянула акцію Міжнародного Трибуналу і рішила її підтримати. У висліді проведеної дискусії над цією справою, Екзекутива вважає, що збірковою акцією повинен займатися окремий для цієї справи створений збірковий комітет, очолений незалежним, загально відомим і шанованим громадянином, а представники УАКР і УККА із ЗСА повинні входити до збіркового комітету, як заступники голови. Зібрані фонди на ту ціль не пов'язувати з бюджетом СКВУ. За переведення акції відповідальні Комісія голодового ґеноциду і збірковий комітет. Якщо ця акція має увінчатися повним успіхом, необхідно треба поробити всі можливі заходи, щоби ця справа була взята до уваги на форумі Міжнародного Трибуналу в Гаазі.

До збіркового комітету Екзекутива УАКРади делеґувала, як свого представника Романа Данилюка.

Скарбник Р. Данилюк повідомив, що на Фонд СКВУ через УАКРаду вплинуло цього року 14,000 дол., в тому 4,500 дол. від Українського Демократичного Клюбу в Трентоні, Н.Дж.

Відносно підготовки Програмової комісії до V СКВУ запропоновано три доповіді на теми: „70-ліття самостійности" — проф. д-р Михайло Воскобійник, „Аналіза ситуації в Україні" — Микола Плавюк, і „Аналіза громадських справ у діяспорі" — мгр Іван Базарко.

Рішено просити д-ра Мирона Куропася з доповіддю до Ню Йорку в приміщеннях Українського Народного Дому і при цій нагоді відбути засідання Екзекутиви УАКРади.

На місце бл.п. проф. д-ра Петра Стерча призначено до Статутової комісії СКВУ д-ра Романа Борковського. Про це рішення повідомлено Секретаріят СКВУ, а також голову Статутової комісії Марію Квітковську окремим листом.

Кореспонденційний секретар і пресовий референт д-р Роман Барановський повідомив, що вислав листи: привіт до Митрополита Мстислава з нагоди 45-ліття священнослужіння і на порозі 90-ліття з дня народження і до Організаційного комітету при Головній Пластовій Булаві з нагоди Ювілейної Крайової Пластової Зустрічі для відзначення 75-ліття організації Пласт, із датком 200 дол. на видання пропам'ятної книги з цієї нагоди. Вислав репортаж до преси із засідання Екзекутиви УАКР 21-го травня 1987 року, що появився у „Свободі", в „Українських Вістях" і в „Народній Волі". Зредагував чергове число Бюлетеня Екзекутиви УАКРади ч. 2(11) за другий квартал ц.р., репрезентував УАКР на похороні сл. п. д-ра П. Стерча у Філядельфії.

Розглянено статтю в „Воррен Віклі" в Дітройті, Миш., у якій Богдан Федо-

(Закінчення на стор. 3)

Українська скрипачка концертує з „Бостон Попс"

Джерзі Ситі, Н. Дж. (Ц. Д.). — Скрипачка Меланя Купчинська, яка виступала багато разів в українських осередках, концертує цього року по Америці зі славною симфонічною оркестрою Бостон Папс, під батутою Джанса Вілліямса.

Приємно було бачити Маланю на публічному телевізійному каналі у спеціяльному концерті в суботу, 4-го липня ц.р. з цією оркестрою і зі знаним співаком Джаном Кешом.

Восені група виїжджає в турне до Японії.

Появилася стаття про „Жнива розпачу"

Брентфорд, Онт. — У місцевому щоденнику „Експозітор" з 11-го липня ц.р. появилася обширна стаття-рецензія пера Марші Скрипух про книжку Роберта Конквеста „Жнива розпачу".

Вона точно подає зміст книжки, підкреслюючи найважливіші в ній моменти і при кінці охоплює її важливість, називаючи „Жнива розпачу" „сильною книжкою", в якій Р. Конквест зумів передати увесь цей так трагічний матеріял в цей спосіб, що кожний хоче цю книжку дочитати до кінця. Його літературні частини, доповнюють статистичні дані і він зумів знайти факти та спомини цілого ряду осіб.

З признанням треба ствердити, що Р. Конквест написав добре збалянсовану джерельну книжку, яка часом навіть применшує цілу трагедію Великого голоду.

Закінчує М. Скрипух, яка часто пише рецензії в англомовних виданнях, короткою біографією Р. Конквеста.

Рецензія має велйку світлину Сталіна, що був головним архітектом знищення мільйонів українських селян Великим голодом.

У ПАМ'ЯТЬ ПРОФ. П. СТЕРЧА

Ню Йорк. — У сороковий день смерти св. п. проф. д-ра Петра Стерча, Карпатський Дослідний Центр вшанує його пам'ять Службою Божою, що буде відправлена в середу, 5-го серпня ц.р., о год. 8:30 вранці, тут в українській католицькій церкві св. Юра.

СУДДІ В ЄРУСАЛИМІ НЕ ВИКАЗУЮТЬ ОБ'ЄКТИВНОСТИ

РАЗОМ З ПРОКУРАТУРОЮ НАКИНУЛИСЯ НА І. ДЕМ'ЯНЮКА

Єрусалим, Ізраїль (АНЧЕЙН, тел.). — Судді на процесі Івана Дем'янюка задеклярувались по стороні прокуратури тут в середу, 29-го липня, і приєднались до гострих перепитань оскарженого, вживаючи часто-густо образливих фраз.

В одному моменті головний суддя Дов Левін сказав І. Дем'янюкові, що „навіть людина з обмеженою інтелігенцією повинна відповідати на пряме питання".

Прокуратор Йона Блятман, за допомогою суддів Левіна і Далії Дорнер, старався встановити, що алібі І. Дем'янюка має неточності і суперечності, зокрема дати коли він попав в німецький полон, про перебування в таборі в Холмі і про праці, які він там виконував. Блятман відкликався на інвестигацію І. Дем'янюка в Клівленді в 1978 році працівником Служби іміграції і натуралізації. Йому він сказав, що був в таборі полонених у Рівному (хоч урядник записав „Рувено"), але назву місцевости другого табору забув. Пізніше він постійно твердив, що це був Холм і що він там перебув 18 місяців. Але для Блятмана і суддів твердження з 1978 року виглядали найважнішими.

І. Дем'янюк входить на судову залю під охороною поліціянта.

І. Дем'янюк признався, що він тоді забув назву: „Мені добре жилось в Америці, я працював, займався родиною, виховував дітей, я хотів забути за те, що я пережив у минулому. Щойно тут в Ізраїлі, де я сиджу вже понад рік часу, — і нічого не роблю, маю час думати і пригадувати".

Попереднього дня І. Дем'янюк сказав, що він будував бараки в Холмі і „виконував інші праці". Вчора він сказав, що також копав торф і прокуратура та судді старалися з того приводу „зробити справу", тобто, що Дем'янюк говорить неправду, бо „ви були в ті роки в Треблінці". Дем'янюк з обуренням відкинув це оскарження, емоційно підкреслюючи, що він там ніколи не був і що прокуратура не має ані одного документу, який вказував би на це. Він сказав, що буде боронити себе „до смерти", і що він говорить правду, навіть якщо не пригадує точно місяця чи тижня з перспективи 40 років.

Це відносилося зокрема до його ранішого твердження, що він попав в німецький полон весною 1942 року у Керчі в Криму. Але в 1978 році він сказав, що це сталось під кінець 1942 року або на початку 1943 року.

І. Дем'янюк пояснював це тим, що до Керчу він прибув з Баку, де був ще сніг, а в Криму було тепло, тому він міг помилитись, відтворюючи в пам'яті ці події.

Але Блятман знову закинув йому, що „ви в Америці не пам'ятали, бо ви були в Треблінці", що знову викликало гострий спротив зі сторони Дем'яняка.

Ці дві справи, Холм і дата схоплення в полон, домінували перепитування Дем'янюка, який не приховував гніву, але й не дав себе спровокувати в будь-який спосіб.

І. Дем'янюк вперше заявив, що його командир в РОА на ім'я Дубовець буде свідчити на суді в його користь. Цей білорус живе в ЗСА, але раніше відмовлявся від свідчень, бо боявся. Тепер, сказав Дем'янюк, він буде свідчити.

Також до Єрусалиму прибув адвокат Павло Чумак з Торонто. Він приєднається до оборони, спершу у формі дорадника, а відтак повного оборонця, якщо йому на це дозволить влада і судді в Ізраїлі.

До ЗСА повернувся зять Дем'янюка Едвард Нишник з метою збирання фондів на оборону.

Оборонець Йорам Шефтель заявив на телевізії, що адвокат Марк О'Коннор не хоче передати обороні деяких документів, зокрема прізвищ уцілілих, які уважають, що І. Дем'янюк не є „Іваном з Треблінки" як його оскаржують.

З Єрусалиму інформують що перекладачі Дем'янюка на українську мову дуже слабо справляються зі своїми завданнями, що йде на шкоду підсудного.

У ЧОРНОБИЛІ ЗАСУДИЛИ ШІСТЬОХ ЧИНОВНИКІВ

В. Брюханов і А. Дятлов заслухують вирок.

Київ. Шість колишніх чиновників нуклеарної енергетичної станції в Чорнобилі були засуджені на терміни між двома і 10 роками за недбальство найгіршої дотепер в історії нуклеарної катастрофи.

Вибух і пожежа пошматували нуклеарний реактор в Україні 26-го квітня 1986 року, що спричинило хвилю радіяції яка поширилась по Европі.

Вироки були проголошені суддею Раймондом Брізе в присутності закордонних кореспондентів, привезених з Москви на цей останній день розправи, яка тривала три тижні. Совєтські власті склали вину на людську помилку недозволений експеримент, під час якого робітники зігнорували правила.

Колишній директор станції Віктор Брюханов був засуджений на 10 років за „надужиття влади", як теж і за порушення законів безпеки. Колишній головний інженер Ніколай Фомін і його асистент Анатолій Дятлов, кожний одержав 10-річний присуд у таборах праці. Всі три були звільнені з праці та заарештовані вже шість тижнів після вибуху. Три інші винуватці одержали менші присуди. Борис Рогожкін, начальник зміни у четвертому реакторі станції, де став ся вибух, був засуджений на п'ять років, начальник реактора Олександер Коваленко одержав трирічний присуд, а старший інженер Юрій Лаушкін засуджений на два роки.

Конґрес розгляне звіт про порушення прав людини антисандіністами

Вашінгтон. — Виділивши в минулому році 100 мільйонів долярів для надання допомоги антикомуністичним партизанам у Нікараґуа, Конґрес застеріг, що 3 міл. дол. з цієї суми повинні бути використані для вивчення становища з правами людини в районах, контрольованих „контра".

Адміністрація президента Роналда Реґена доручила Асоціяції прав людини (нікараґуанська іміґрантська правозахисна група) підготовити відповідний детальний звіт. Роботою контрольної групи керувала Марта Патрісія Бальтодона, яка є видатною нікараґуанською правничкою, а в минулому була головою комісії в справах прав людини в Нікараґуа. М. Бальтодона відмовилася від цієї посади на знак протесту проти порушення прав людини сандіністами.

Представлений Конґресові звіт не виправдав надій Адміністрації ЗСА. У звіті згадані десятки випадків порушення партизанами норм міжнародного права, включаючи розстріл захоплених у полон сандіністів, примусову мобілізацію селян і спалення лікарні, яка належала християнській організації.

Звіт, судячи з усього, утруднить дії президента Роналда Реґена, спрямовані на виділення антисандіністам додаткової воєнної допомоги, розрахованої на півтора року.

Перший заступник асистента державного секретаря в латиноамериканських справах Роберт Каґан назвав звіт об'єктивним, який витримав перевірку. Однак, за словами Р. Каґана, звіт не міняє точки зору Адміністрації на події, що відбуваються в Нікараґуа. „Нема, мабуть, ні однієї армії, яка під час бойових дій так чи інакше не порушувала б міжнародних законів, — сказав Каґан. — Вся справа в тому, що таких порушень зі сторони контрас було не так багато, причому за досить довгий період".

Каґан висловив побажання, щоб керівники партизанів-антисандіністів прийняли до відома представлені інформації, покарали винних і звернули б більше уваги на дотримання прав людини в районі своїх дій.

У СВІТІ

ПРЕСОВИЙ СЕКРЕТАР міністерства оборони Єгипту полковник Наґі Тоґамі повідомив, що від 15-го до 20-го серпня відбудуться спільні маневри військ Єгипту і З'єднаних Стейтів Америки. За словами Н. Тоґамі, маневри пройдуть в районі Середземномор'я і в них візьмуть участь війська, озброєні наймодернішою зброєю.

ТИСЯЧІ СІНҐАЛІВ, незадоволених рішенням уряду Срі Лянки укласти перемир'я з тамільськими заколотниками, вийшли на вулиці Кольомбо з протестами. Демонстрації перетворилися в прямі зудари з поліцією і військом, присланим їй на допомогу. Сінґали направилися в квартали тамілів і почали розбивати крамниці, підпалювати будинки і авта. У сутичках з тамілями загинуло не менш як 17 осіб, а сотні поранені.

СИРІЙСЬКІ І ЛИВАНСЬКІ вояки взяли під охорону триповерховий будинок амбасади Швайцарії у Бейруті, побоюючись терористичних акцій після арешту на летовищі в Женеві ливанського терориста Гуссейна Харірі, який минулої п'ятниці намагався захопити пасажирський літак. В цьому році Швайцрія перенесла свою амбасаду із західньої, населеної переважно мусулманами, частини Бейруту, в східню, де живуть християни. Однак у західній частині міста залишилося швайцарське консульство. За даними розвідки Ливану, проіранські терористичні групи підготовляють акції, спрямовані проти Швайцарії. Тому і було прийнято рішення встановити навколо будинку швайцарської амбасади в Західньому Бейруті бронетранспортери і охорону.

МАДЯРСЬКИЙ УРЯД підготовляє новий закон, який значно поширить приватний сектор в економіці. Згідно з новим законом робітники підприємств і навіть посторонні особи можуть купувати акції різних компаній. Віцепрезидент мадярської торговельної палати Зено Заньї повідомив, що новий закон буде представлений на розгляд парляменту в червні наступного року.

КРАЙОВИЙ СОЮЗ за незалежність Анголі (УНІТА) видав комунікат, в якому сказано, що від 21-го до 25-го липня в боях з військами комуністичного уряду Анголі були вбиті 208 вояків урядових військ і 16 кубинців. В комунікаті повідомляється, що в боях загинуло п'ять партизанів. Західні пресові аґентства не мають можливости підтвердити повідомлення, що їх подає антикомуністичний рух спротиву. А уряд Анголі взагалі не повідомляє про бої з партизанами, роблячи вигляд, що в країні все спокійно.

ДЕВ'ЯТЬ ДНІВ У ГРЕЦІЇ тривала небувала спека, коли температура піднімалася до 118 степенів Фаренгайта (47 за Цельзієм). За ці дні лише в шпиталях померли від спеки біля 750 осіб, переважно старші люди. Покищо невідомо, скільки людей померло від спеки у власних будинках.

КОРЕСПОНДЕНТ ҐАЗЕТИ „Трентон Таймс" Едвард Бавмайстер буде працювати протягом місяця в ґазеті „Московскіє Новості", а совєтський журналіст проведе місяць в редакції ґазети „Трентон Таймс". В інтерв'ю для пресового аґентства Ассошієйтед Пресс Е. Бавмайстер не скриває свого захоплення від можливости попрацювати в Москві: „Я дістану шанс зрозуміти, як вони працюють, день за днем!" Він має намір провести в Москві в загальному шість місяців, з яких один буде присвячений роботі в згаданій московській ґазеті — тижневику, що видається російською, англійською та іншими мовами. Повідомлення про американсько-совєтський обмін журналістами співпало з перебуванням у Трентоні делеґації з Москви.

Вийшла нова повість В. Мерещака

Клифтон, Н. Дж. — Цього року, тут тиражем 500 примірників, вийшла 135-сторінкова повість Володимира Мерещака п.з. „Дівчина з Америки". Літературний і мовний редактор цього видання — Микола Дупляк; обкладинку виконала Надія Маляр-Андрус. Наклад цієї книжки появився завдяки дружині автора.

У повісті цій В. Мерещак зображує життя і побут українського села, особливо української молоді, на Поділлі поміж двома світовими війнами під окупацією польської влади. На тлі політичного підґрунтя зарисовується любов поміж селянським сином Богданом Чечотою та дівчиною Нусею, яка приїхала на Україну з Америки. Героїв цієї повісти пов'язує нерозривно разом — почування глибокого патріотизму.

Книжку в ціні 10-ох долярів — можна набути, звернувшись на адресу: W. Mereszczak, Box 900 Sportsman Rd., Napanoch, N. Y. 12458.

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН у вівторок, 28-го липня ц.р заявив через свого речника Марліна Фицвотера, що він особисто є дуже „підбадьорений" можливістю договору про роззброєння та забороною ракет середнього засягу. Президент Реґен теж повідомив, що ЗСА формально дали свою згоду на ключовий аспект компромісу висуненого Совєтським Союзом, тобто знищення всіх ракет і ракетометів.

ГУБЕРНАТОР СТЕЙТУ НЮ ЙОРК, Маріо Квомо в Індіянополісі, Інд. на бенкеті Демократичної партії обвинуватив Уряд президента Роналда Реґена, що він не шанує законів. Продовжуючи свою промову, М. Квомо накреслив ряд плянів, які Демократична партія повинна перевести в життя, щоби добитись перемоги у президентських виборах у 1988 році.

СЛАВНОЗВІСНА КОМПАНІЯ Волт Дізней повідомляє, що вона плянує відкрити нову атракцію у своєму Епскот центрі в Орляндо, Фльорида. Цей новозаплянований експонат має бути розміром 100,000 квадратових стіп, і має зображувати поїздку через людське тіло. Це буде найбільш коштовний експонат будь-коли збудований у Дізней Ворлд.

ДЖОРДЖ БУШ ЗРОБИВ цілковитий оборот і незабаром повідомить, що він теж візьме участь у п'ятьох дебатах у грудні ц.р., січні 1988 року та лютому 1988 року. Місцевості, в яких виступатиме віцепрезидент Буш це: Вашінґтон, Де Мойн, Гановер в Ню Гемшир, Даллас і Атланта.

ЗГІДНО З УРЯДОВИМИ чинниками, американська морська фльота є на цілі роки позаду у своїх плянах перебудови занедбаної фльотилі міновиницщувачів. Питання спроможностей міновиницщувачів морської фльоти виникло в останніх тижнях у наслідок випадків з мінами у Перській затоці.

У НАДЗВИЧАЙНОМУ ПОКАЗІ ЗГОДИ летунської лінії вийшли з пляном боротьби проти можливих нещасливих випадків, спізнень тощо. Представники цивільної авіяції, що звичайно зі собою ривалізують в цьому випадку, коли їхня індустрія є наражена на гостру критику з боку пасажирів та державного Уряду, об'єдналися та спільно взялися до завершення двох плянів: більше фондів на модернізацію системи контролі повітряного руху та побільшення летовищ.

А. Аґанбеґіян — творець економічних змін СССР

Джерзі Ситі, Н.Дж. — Згідно із обсерваціями закордонних кореспондентів і дипломатів, головним промотором змін у совєтській економічній політиці є вірменин з походження секретар економічного відділу Академії Наук СССР, Абель Аганбеґіян.

Його економічні пляни зміни політики датуються ще із 60-их років, коли він, як молодий економіст працював в Сибірі враз із Леонідом Канторовичем, піонером у математично-економічній техніці, яка відома під назвою „лінеарної програми". Там вони випрацювали нову програму для совєтської господарки, яка була протилежна до центральної системи, що її вживали в СССР.

Але тодішній режим під проводом Нікіти Хрущова не був зацікавлений в ніяких змінах. Щойно по 25-ох роках А. Аганбеґіян знайшов прихильника своїх теорій в особі Михайла Ґорбачова, переїхав до Москви і тепер є головним його дорадником в економічних справах. В останньому місяці, як відомо, Центральний Комітет прийняв його пляни змін в господарці, які мають дати більшу свободу поодиноким підприємцям, а їхня компетиція допоможе піднести індустріяльний ринок.

А. Аганбеґіян, якому 54 роки, має у своїй економічній екіпі Леоніда Абалкіна, директора інституту економії в Академії Наук, Олега Богомолова, голову економічного інституту Світової соціяльної системи, і Татяну Заславскую, економічного соціолога у сибірському відділі Академії Наук.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник Ukrainian Daily
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00 UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Чи тріщить з'єднання народів?

Демонстрація кримських татарів у Москві, що зовсім несподівано і без прецеденсу відбулася 24-го липня цього року, вказала ще більше різко світові, що питання прав національностей в СССР не завмерло, а навпаки тепер у періоді „гласности" підносить щораз сильніше голову.

Хоч татари демонстрацією не здобули ніяк того, що бажають, а саме повороту до своєї батьківщини та її визнання, то, однак, вони звернули на себе увагу цілого світу і показали шлях іншим національностям своїми демонстраціями, досі нечуваними у совєтському режимі. Нечувані є також голосні домагання автономії, які висунули вони у розмові із Ґромиком. Здається, що татари не залишаться спокійно після неясних обіцянок „розгляду" домагань, спеціяльною на це покликаною комісією, і це буде дальшим кроком у русі і неспокої, що огорнув тепер азійські народи включені до СССР. Та ж від заворушень в столиці Казахстану проминуло щойно сім місяців і хоча причина їх була не така гостра як тепер у татарів, але вистачаюча, щоб розворушити загальне невдоволення серед казахстанців які, як тепер татари, почувають себе громадянами другої кляси, а домагаються рівних прав.

Ці домагання підсилює постійний зріст азійського населення у СССР і розцвіт релігійних почувань і тому Ґорбачову рад-не-рад прийдеться поважно взяти до уваги останні події, бо вони можуть мати сильний вплив на цілу дальшу політику „гласности".

Заворушились, однак, не лише азійські народи. Читаємо в німецькій пресі, що найбільше свобідна в своїй політиці Мадярщина, тепер під проводом нового молодого президента Каролі Ґроша зачинає дуже цікавитися долею 1.7 мільйона мадярів (після офіційних даних), які після Другої світової війни залишилися у Басарабії під румунським пануванням. Не забувають мадяри також своїх земляків у Карпатській Україні, яка тепер належить до УССР, і також упоминаються про права для них. Не можуть вони теж пережити того, що їхній офіційний комуністичний щоденник „Непшабадсаґ" не має доступу на румунський терен та його уважають „ворожим".

Недавно видано в Мадярщині тримовну „Історію Басарабії" і офіційні чинники заперечують, що це має якийсь зв'язок із теперішнім пожвавленням вимог національних прав для мадярів в Румунії. Але як загально говориться — коли мадярська меншина не може мати своїх прав у Румунії — її материк мусить нею турбуватися і навчати її своєї історії.

Подібні труднощі має друга із сателітських держав, а це Юґославія із своєю словінською меншиною. Словінські інтелектуали весною цього року подали у своєму журналі „Нова Ревія" національну словінську програму, а рівночасно партійний провідник Куцан вимагає, щоб Словенія мала право як европейська республіка безпосередньо нав'язувати господарські та політичні зв'язки із іншими европейськими сусідами.

Розуміється, що ані Мадярщини, ані Юґославії, чи навіть Румунії не можна ставити на рівні з СССР, бо все ж таки вони, як сателіти, мають інші та легші обставини. Але, як бачимо, Східня Европа і совєтська Азія зачинають щораз голосніше ворушитися і домагатися своїх прав використовуючи демократизацію і „гласність" а з тим можна надіятися, що так майстерно збудована комуністичним режимом будівля буде мати щораз більше тріщин, які вкінці можуть довести до її розвалу.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція.*

Андрій Бук

ЕКОНОМІЧНИЙ ОГЛЯД

I.

Показники за другий квартал цього року підтверджують, що семирічний економічний ріст, хоча дещо сповільнений, продовжується. Комерційний департамент подає, що індекс економічних показників зріс на 2.5 відс. (перший квартал 4.8 відс.). Уже п'ятий місяць підряд зростає і все вказує, що економіка до кінця року повільно зростатиме далі. Десять компонентів зросло, дев'ять упало, два — без змін. Вправді, в автомобільній індустрії, транспорті, сільському господарстві і домобудівництві є сповільнення чи застій, але економіка сильна через бизнес, фінанси, мануфактуру і конструкцію. Валова продукція зростає уже десятий місяць — за другий квартал на 2.6 відс. (перший квартал на 4.4 відс.), безробіття меншає до 6.1 відс), (Ню Йорк до 4.6 відс., Ню Джерзі до 3.6 відс.) найменше за останніх сім років; число затруднених більшає — щомісяця сотні тисяч нових місць праці.

Індустрійна і фармерська продукція, конструкційні видатки, фабричні замовлення, дрібна продаж, корпораційні доходи, особисті доходи-заробітки і біржа зросли. Сильно захиталася будова і продаж домів через високі морґеджові відсотки (одинадцять відс.). Передбачають, що мортґеджові відсотки в наступних місяцях впадуть і домобудівництво покращає. Зростають продукційні і консумційні ціни, головно на харчі на 12 відс. від січня ц.р. — виказує статистика восьми найбільших міст ЗСА. М'ясо воловe на 30 відс. (до кінця року може зрости до 40 відс.) кури на 28 відс., натомість впали ціни на деякі овочі на 16 відс., яйця на 4.5 відс., сир на 2.2 відс. Консумери менше купують-споживають. Продукція автомобілів паде, звільняють робітників (Дженерал Моторс звільнив дотепер 36,000 і далі звільняє 4 тисячі.) — зменшилася і продажа авт. Зростають ціни на енерґію — нафтові продукти. Імпорт оливи зріс на 15 відс. через запотребування для війська. Достава грошей — 7.9 більйона дол. ЗСА випускають річно 6.5 більйона дол. банкнотів.

Плянований під кінець року випуск нових більше еластичних і прозорих банкнотів (вперше за 50 років) з технічних причин відкладено на два роки. Інфляція на кінець червня була біля 5 відс., найбільша за шість років. Через низьку вартість доляра не поправляється дефіцит федерального бюджету, а торговельний дефіцитовий баланс зростає (квітень — 13.1, травень — 14.4, червень 13 більйонів дол.), але збільшує експорт за два квартали на 7 відс. (в 1986 році зріс на 2.5 відс.) Зросли дещо в річному зіставленні фабричні замовлення і персональні видатки. Ціни зросли на 5.1 відс. (в першому кварталі на 26.2 відс., минулого року на 1.8 відс.) головно на фармерські продукти. Фабрична індустрія зросла на 79.6 відс. продуктивности. Пересічні доходи компаній зросли на 5.5 відс. Ай-Бі-Ем через продаж семікомпютерів і рекордову продаж персональних компюторів виказує великі зиски. Ціни на нафтові продукти зростають далі, ґальон бензини сьогодні є вище одного доляра, барилка оливи 21.75 дол. Конференція 13-ти членів ОПЕК-у в червні у Відні погодилася на 17 мільйонів барилок продукції денно (Ірак проти) в ціні 18 дол. за барилку, у третьому кварталі зменшити продукцію, а під кінець року збільшити на 10 відс. Савдійська Арабія і Кувайт домагаються вищої продукції. Нині запотребування на оливу є 18 барилок денно.

Наступна конференція ОПЕК-у відбудеться в грудні. Федеральна забезпеченева корпорація депозитів подає, що недотягнення, недобори і надуживання в американських і ощадностевих інституціях степенуються. За шість місяців в тому році 94 банки є в критичному положенні, (найбільше в Стейтах: Кольорадо і Тексас) а 20-ти ощадностево-позичковим інституціям відмовлено забезпечення. До кінця року поверх 200 банків буде у фінансових клопотах (1986 р. — 138 банків). Аґенти Еф-Бі-Ай слідять нині 3,129 банків через надуживання поверх 100 мільйонів дол. П'ять років тому контрольовано всього 98 банків і за той час зловживання зросли на 89 відс. За шість місяців цього року 115 осіб віддано під суд за обман і надужиття, а в 1986 році арештовано 1,857 осіб за (дефравдацію) зловживання. Особисті доходи у ЗСА в 1986 році були всього 3.8 відс., під час коли в Японії — 20 відс., а в Західній Німеччині — 12 відс. Тому обивателі видаткували до останнього цента. Через депресію доляра від 1985 року він втратив на вартості 42 відс. у відношенні до єни і марки, експорт збільшився, але торговельний дефіцит за останніх п'ять місяців збільшився на 3.3 більйона дол. від попереднього року. Як довго доляр буде тратити на вартости покажуть найближчі місяці. Сучасного стану доляра не можна порівнювати з доляром 70-их років, тоді була фіскальна світова проблема, сьогодні є фундаментальна-незбалянсована. Сьогодні девальвація доляра у відношенні до інших валют не є універсальною: відносно доляра Національного Китаю він втратив 24 відс., відносно валюти Південної Кореї — 3.5 відс., 2.2 відс. відносно канадського доляра, а відносно валют деяких держав Латинської Америки є сильніший, як два роки тому. Секретар фінансів Бейкер твердить, що доляр ще сильний, але приватні економісти і фінансисти твердять, що дальший спад доляра ще більше сповільнить економічний ріст і збільшить ціни — інфляцію. Заходить потреба піднесення „дискантової стопи" і податків. Останні опитування виказали, що 54 відсотки незадоволені з економічного стану, а 62 відс. з консумційних цін і монетарну політику треба змінити, щоб боронити доляр.

Закінчення буде.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ЩЕ ПРО ПОХОРОНИ

У статті Романа С. Голіята, що була надрукована на сторінках „Свободи" 1-го липня 1987 року п. н. „Пастирська і національна праця Слуги Божого Андрея" автор рецензує працю д-ра Степана Барана про Митрополита Андрея Шептицького. Автор статті цитує з книжки С. Барана наступну інформацію: „Коли ж 1-го листопада 1944 року розійшлась блискавкою по Львові і по краю сумна вістка, що улюбленого Митрополита не стало в живих, большевики вирішили використати його популярність для своїх задумів. З цією метою навіть оголосили у своїй пресі, що похорон Митрополита відбудеться на державний кошт. У день похорону (6-го листопада) з'явився у Львові сам голова совнаркому з Києва, Нікіта Хрущов... з вінком від... Сталіна...". Це цитата з книжки С. Барана, яку навів автор статті Р. Голіят, це завваживши, що це не відповідає правді.

На жаль в цій цитаті є неправильні факти. Автор книжки С. Баран не подав звідки він взяв ці інформації. Очевидно, очевидцем похорону він не був. Якщо не помиляюсь, то така інформація в той час мала бути надрукована у „Краківських Вістях". Хто подав таку інформацію і з якою метою до „Краківських Вістей" також невідомо.

Незаперечним фактом є, що не було жадного ні оголошення, ні повідомлення у совєтській пресі про державний похорон Слуги Божого Андрея, як також не відповідає правді, що Нікіта Хрущов був учасником похорону і ніс вінок від Сталіна. Все це є вигадки.

До речі, про це вже не раз писалось і спростовувалось. Ці інформації також були на сторінках „Свободи". Про це у свій час писав і подавав інформації св. п. Патріярх Йосиф, який був при смерті Слуги Божого Андрея і був відповідальний за похорон.

Крім цього, свого часу (не пригадую дати) на цю тему мав доповідь на форумі Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку редактор Василь Качмар. Властиве він провів був дуже докладну аналізу цього спродукованого неправдивого факту.

Треба більше обережно ставитись до того роду сенсаційних „фактів", бо ними можна часом більше пошкодити.

Микола Галів
Ню Йорк, Н.Й.

СПРОСТУВАННЯ

В минулих числах „Свободи" (ч. 121 і ч. 122, починаючи з 26-го червня 1987 року появилася рецензія д-ра Юліяна Мовчана на мою працю п.н. „Визначні українські лікарі Західньої України і діяспори" як „цінне видання НТШ".

На жаль ця праця не є ще закінчена і не вийшла книжкою під фірмою НТШ, а це є тільки машинопис (на правах рукопису) на 317 сторінок, що охоплює біо-бібліографічні нариси про 73-ох лікарів. Я зробив кілька копій, які вислав д-рові Юліянові Мовчанові та проф. д-рові Романові Осінчукові (голові Хемічно-біологічно-медичної секції НТШ) для перегляду та критичних завваг і доповнень.

Очевидно, сподіюсь, що після закінчення цієї праці та після мовної коректи і фахової редакції я хотів би віддати Видавничій комісії НТШ для розгляду та можливого видання книжкою під фірмою НТШ.

При цій нагоді ще пригадую шановним лікарям-колегам, що ще не прислали своєї біографії (включно з бібліографією і нарисом про свою лікарську, громадську чи іншу діяльність) прошу якнайскорше вислати на мою адресу: Pavlo Pundy, M.D., 1712 N. Oak Park Ave., Chicago, Ill. 60635

Павло Пундій
Чикаго, Ілл.

СЕНАТ В П'ЯТНИЦЮ, 24-го липня, схвалив законопроєкт, що спрямований для охорони пенсій тих осіб, фірми яких оголосили банкрутство після їхнього відходу на пенсію. Цю пропозицію подав сенатор-демократ з Огайо Говард Меценбавм.

У ВАШІНҐТОНІ В КОНҐРЕСОВІЙ бібліотеці знайдено ручнописаний чорновик Хартії прав. Джеймс Гадсон, шеф бібліотечного відділу манускриптів і знавець доби Конституції заявив, що „це є найбільш хвилююча знахідка тут впродовж багатьох років". Чорновик цього документу написаний Роджером Шерманом, тодішнім репрезентантом стейту Коннектикат і членом разом з Томасом Джефферсоном і Бенджаміном Френклином комісії, яка приготовляла Деклярацію незалежности. У чорновику Шермана свобода і вільність преси була б восьмою поправкою до Конституції, а не першою поправкою.

ІРАКСЬКІ ЗЕНІТНИКИ збили у вівторок, 28-го липня, над територією Іраку сирійський винищувач МІҐ-21. Летун, який вискочив з парашутом, взятий у полон. В комунікаті міністерства закордонних справ Іраку сказано, що летун буде звільнений „після полагодження певних формальностей". Речник міністерства оборони Сирії сказав у Дамаску, що летун був курсантом летунської школи, виконував тренувальний полет і, збившись з курсу, заглибився в іракський повітряний простір. Сирія вимагає, щоб летун був звільнений. Країни-сусіди Ірак і Сирія перебувають в стані ворожнечі. Після початку ірано-іракської війни Сирія підтримала Іран.

Юрій Р. Рибак

ДВА СИНИ ПЕРЕМИШЛЯ

(На канві з'їзду Землячтва „Перемищина" у днях 29-30 серпня ц. р. у Торонто, Канада)

Якраз цього року минає 60 літ від хвилини, коли мій батько Микола перебрав адвокатську канцелярію та мешкання по покійному д-р. Теофілеві Кормошеві у Перемишлі.

Одного разу, а було це кілька років пізніше, батько закликав мене до канцелярії та зі серйозністю заявив: „Бачу, що цікавишся книжками і навіть пробуєш мати власну бібліотеку. За це можу тебе тільки похвалити одначе, щоб до цього якось причинитись... ось даю тобі ключ від шафи з книжками д-ра Кормоша".

Це була висока шафа, що сягала під саму стелю. Із цікавістю я відкрив двері. Всі полички заповнені. На них лежали книжки та журнали. Ніякого списка не найшов... І пригадую як нині на самій горі були, здається, всі числа „Літературно Наукового Вісника", що його редагував Іван Франко. Була теж повна колекція книжечок „Просвіти", включно з найстаршими, друкованими ще з „йорчиками". У куті однієї полички скрились кілька видань на тонесенькому папері підпільної „Сурми"... Знову ж на самій долині примістились оправлені книжки тоншого і грубшого об'єму з тематикою головно кооперативного руху і його практичного примінення. Тут саме вперше я держав у руках книжки авторства д-ра Кормоша. Він же склав статут і опрацював діловодство для першої кредитової кооперативи „Віра" у Перемишлі. Він при тому використав зразок німецького типу кас Шульце-Деліч і пристосував до обставин і потреб українського населення тодішньої Галичини. Тому і не диво, що цей тип кредитівки поширився на ввесь край часто під назвою „Кормошівка" чим практично вшановувано пам'ять основоположника української галицької кредитової кооперації.

Коли комусь приходилось слідкувати за зовнішнім виявом українського Перемишля, то міг це спостерегти без труду у будівлях та установах, що їх побудував чи зорганізував якраз д-р Кормош. Він був не лише патріот та кооператор, але у нинішньому розумінні бизнесмен та антрепренер, який, однак, організував та будував не для власного зиску, а для користи цілої громади та її грядучих поколінь. Він мав не абиякий дар у здобуванні фондів і правильному фінансуванні проєктів, а коли помер тоді ще довго перемишляки його пам'ятали і не раз приходилось почути: „Кормош був добрим господарем, який забрався до будови хати з голими руками, збудував її та ще й огородив".

• • •

У ділянці приватного підприємства без сумніву вибився Іван Борис, який зумів поєднати у собі суть комерції з громадською відповідальністю, а при тому був фанатиком створення організації українського купецтва і належав до трійці, що виготовила статут професійного товариства, як предтечу будучого Союзу українських Купців і Промисловців (СУКіП). Іван Борис став дійсним купцем із загальною пошаною. За свою працю дістав признання австрійської влади, яка найменувала його цісарсько-королівським радником торговельного суду як теж урядово заприсяженим знавцем вин. Він не задоволявся чимось одним, бо постійно поширював свої зацікавлення іншими бранжами торгівлі, був навіть продуцентом „Борисини" — соків та безалкогольних напитків — за що отримав золоту медалю. Його ж дружина Марія фон Рідельгорст, родом з Відня, не тільки стала українкою але і заклала виробню солодощів, що її Климентина Авдикович набула та перенесла до Львова, розбудувавши у фабрику „Нова Фортуна".

Іван Борис мав чотирьох синів. Найстарший Іван віддав життя як вояк у рядах Української Галицької Армії, а молодші — Теодор, Євген та Володимир замість університету пішли до торговельних шкіл, бо їхній батько вважав, що українцям треба практиків. У душі він леліяв мрію започаткувати купецьку династію — явище популярне тоді на заході Европи... Помер у 1923 році, а його діло продовжали фахово сини... Перемишляки різних віроісповідань та національностей включно з високими польськими старшинами ґарнізону патронували крамниці, бо „купувати у Бориса означало гарантовану якість і повне вдоволення".

У товариському секторі брати Бориси мали повний вступ до української еліти міста, а в торговельному розросталась і здобували покупців. На жаль, жорстокість Другої світової війни примусила їх покинути рідну землю, одначе не зламала їхнього духа. Ось один із них Євген, примінившись до канадського довкілля продовжив ідею батька як підприємець і невтомний громадський діяч.

• • •

І коли б Господь дозволив обом відвідати землю, то тоді д-р Кормош зрадів би, що його зерно ідеї кредитової кооперації впало на родючу землю нового поселення, а Іван Борис радів би, що наші купці і промисловці не закопали таланту у землю, одначе дивувався б що у деяких країнах їхнє наставлення до власної професійної організації покриває павутиння байдужности. Але обидва однодушно раділи б з цього, що колишні жителі ще не прикрили пилом забуття носталгійні спомини із княжого города над срібнолентим Сяном!

Лев Яцкевич

СИЛЬНІ ПОСТАТІ „СЛАБКОЇ" СТАТІ

II.

Не можна також відмовити великої індивідуальности другій королівській представниці слабкої статі — Теодорі, дружині та політичній дорадниці візантійського цісаря, Юстиніяна I, яка не зважаючи на своє неаристократичне походження та заплямоване минуле, керувала, практично, цілою візантійською імперією (523-548). Як колишня актриса вона була доволі освіченою жінкою, на жаль, цього не можна сказати про Марту Сковронську, неписьменну литовську служницю з Дорпату в шведській провінції Лівонії (тепер Естонії), якій доля судила стати дружиною царя Петра Великого та царицею Московії. Цей майже фантастичний злет неписьменної селянської дівчини до соціяльних вершин московської імперії немає прецеденсу в новітній історії світу.

Петро Великий зустрінув її в характері служанки, в домі свого любимця царя Александра Меншікова, що до речі, також був анальфабетом. Вона мала тоді 19 років та була у повному розквіті свого жіночого привабу, з оксамитними карими очима та густим русявим волоссям. Він знайшов у ній те, чого не міг знайти в жодній жінці, — особливий рід темпераменту та природний такт, які за несповна чотири роки дозволили їй опанувати всеціло таку небуденну індивідуальність, як цар Петро. В 1703 році Марта Сковронська стала його полюбовницею та вродила йому ще перед шлюбом троє дітей: сина Петра (1704), сина Павла (1705) та дочку Катерину (1706), яка до речі „вславилася" в українській історії зруйнуванням Січі та перетворенням „Возз'єднаної" України на малоросійську колонію.

Два роки перед трагічною для України битвою під Полтавою (1709), цар Петро взяв з нею потайний шлюб. І, щойно два роки пізніше по переможній битві під Полтавою, осяяний авреолею слави, він зважився з нею офіційно одружитися, з великою помпою та участю цілого московського дипломатичного корпусу. Офіційний шлюб попередило її перехрещення з римсько-католицького на православне віровизнання, на якому майбутня цариця отримала нове хресне ім'я Катерина, при чому, ролю хресного батька сповняв її пасерб, царевич Олексій. Чи можна тепер Марту Сковронську, на основі її небуденних персональних досягнень, назвати представницею слабкої статі, навряд?

Ми хотіли б завершити наш хоровід сильних жіночих постатей слабкої статі постаттю ровесниці Марти Сковронської, Галини Мирович дружини козацького полковника Забіли, яка по битві під Полтавою з'явилася неждано в Бендерах на Молдавії з недобитків шведської армії та мазепинської еміґрації, на чолі з гетьманом І. Мазепою. Як це звичайно буває, жодна еміґрація не обходиться без змін міжусобиць, сварок і скандалів. Не була винятком в тому й мазепинська еміґрація.

Притокою до цих непорозумінь був романс Андрія Войнаровського, небожа гетьмана Мазепи, з Ганною Мирович-Забілою, який закінчився шлюбом, проти якого різко виступала майже вся козацька старшина, на чолі із будучою гетьманшою (Орликовою), Анною Черник, вважаючи, що не личить брати церковний шлюб жінці, яка залишила на Україні законного чоловіка.

Ще більше розбиття Мазепинської еміґрації стало дійсністю, по нежданій смерті гетьмана Мазепи та присвоєнні собі Андрієм Войнаровським, як приватної спадщини, гетьманських скарбів та грошей по трьох колишніх гетьманах. Вартість цього майна дорівнювала пів[illegible]нові талярів, не враховуючи боргових векслів Карла XII, підписаних гетьманові І. Мазепі.

На прохання козацької старшини Карло XII покликав до життя т. зв. Бендерську комісію, яка вирішила спір у користь А. Войнаровського, не без впливу на її рішення заборгованого шведського короля, що поглибило ще більше розкол в мазепинській еміґрації.

Вертаючись проте до Ганни Мирович, то як то кажуть „трапила коса на камінь", бо й вона й Войнаровський були себелюбні, важкі до співжиття. Нещастя хотіло, що вже в дуже короткому часі Бог поблагословив нове подружжя двома діточками, сином, якого Войнаровський, в честь ставленика Карла XII на польський престіл Станислава Лєшинського, назвав Станиславом та дочкою, яку Войнаровський в честь престолонаслідниці та сестри Карла XII, Елеонори, назвав Елеонорою.

Андрій Войнаровський по своїй вдачі, не надавався до родинного життя, проснованого криком і гамором дітей, тому влаштувавши дружину з дітьми у Вроцлаві, подався до Европи робити „козацьку" політику, спершу у Відні, згодом у Царгороді, а на сам кінець в аристократичних сальонах графині Аврори Кенігсмарк у Гамбурзі.

Але тут, поковзнулася йому вже нога, бо московські тайні агенти схопили його ніччю на вулиці Гамбурґу, та по довших перипетіях та митарствах завантажили його на московський воєнний корабель та перевезли на Сибір, до Якутська.

І тут щойно, вийшла на яв її сильна особовість та кмітливість. Немає сумніву в тому, що Галина Войнаровська любила свого мужа по своєму й була свідома своєї великої втрати. І тому, по схопленні Войнаровського тайними московськими агентами, вона пробувала всіх можливих і неможливих засобів, щоб його видістати з

(Закінчення на стор. 3)

Виставка картин Я. Вижницького в Гантері

Гантер, Н. Й. (І.Д.). — Ред. І. Кедрин-Рудницький відкрив в неділю, 28-го червня 1987 року, чергову виставку картин мистця Ярослава Вижницького в його власній галерії в Гантері. У вступному слові він підкреслив студії Ярослава Вижницького в американських мистецьких школах, його власний кольористичний стиль, імпресіоністський характер його картин, по чому його легко пізнати. Мистець закоханий у природу, квіти, ліси, гори, красвиди у різних порах року.

Артист-маляр Я. Вижницький виставив 48 своїх картин, які притягають увагу багатством кольорів. Звертають увагу, між іншим, такі картини: „Весна в горах", „Великдень у Гантері" і ліс у різних порах року.

З Европи походять такі картини мистця, як „Гірський красвид", гори Дольоміти в Італії, „Місто" (Париж), „Високі гори" (Німеччина). Багато картин троянд, маків, соняшників, гляділь, айстер і хризантем. Від зимових картин віє морозом, але в червоних трояндах так багато тепла, що це рівноважить себе взаємно.

Звертають увагу на виставці два портрети сотника УПА Юрія Лопатинського-Калини, що неначе живий. Також цікава велика картина „Гуцули", де мистець намалював свою родину й себе в гуцульських одягах. Вкінці мистець не поминув і грибів, що їх так багато в Гантерських лісах, а біля них примістив і лиса. Гантерські літники, почавши від сл. п. Володимира Івана Кобзяра, Едварда Козака і інших залюбки ранками ходили по лісах по гриби, а до них належав і Ярослав Вижницький.

Назагал і ця виставка є доказом постійного прямування до вершин цього визначного мистця Ярослава Вижницького, а його кольористичні картини приманюють багатьох глядачів і залишають на довго в їхній пам'яті його високо мистецькі картини, так тісно пов'язані з чудовою Гантерською природою.

Новий професіоналіст — д-р А. А. Бадуляк

Приємно повідомити українське громадянство, що дня 30-го травня ц.р. в університеті Ню Інгленд в Мейн одержав ступінь доктора медицини Андрій А. Бадуляк.

Новий випускник медичного факультету як лікар збагачує громаду українських професіоналістів у важливій лікарській професії, яка в американському суспільстві займає почесну і впливову позицію. Тому чисельний зріст наших фахівців у цій професії може навіть поліпшити національну позицію української громади в американському суспільстві.

Беручи до уваги те, що д-р Андрій Бадуляк у своїх юнацьких літах був активним пластуном та дільним членом спортової ланки копаного м'яча УСТ „Тризуб" у Філядельфії, і що він є сином відомої і національно свідомої, активної родини бл. п. Олеся і Галини Бадуляк-Добровольської, можна сподіватися, що і в майбутньому він шукатиме зв'язків з нашою громадою усюди, де стане до професійної праці, і пам'ятатиме про ті високі національні ідеали, які колись поставили його покійного батька на повну посвяти службу українському народові.

Д-р Андрій А. Бадуляк

Андрій А. Бадуляк закінчив середню школу у Філядельфії в 1975 році, а ЛаСаль коледж — у 1979 році. Він був деякий час учителем в Лендсель середній школі. Медичні студії закінчив в університеті Ню Інгленд, Мейн. Медичну практику тепер д-р Андрій переходить в Джан Ф. Кеннеді шпиталі — університетському медичному центрі в Ню Джерзі. Лікар Андрій Бадуляк з дружиною Стефанією мають 21-місячного сина Олександра.

Новому лікареві бажаємо успіхів в його професії та в українській громадській діяльності.

М. Л.

Культурний форум вартий нашої уваги

У середмісті Філядельфії, у новому репрезентативному будинку приміщується Балч-інститут, присвячений дослідам етнічних груп у ЗСА. Історія оснування цієї інституції така: міліонерка Емілія Свіфт Балч(померла вона у 1917 році)заповіла у своєму завіщанні, що, якщо її сини помруть без потомства, її майно слід ужити на відкриття міської бібліотеки у Філядельфії. Її сини у 1927 році доповнили завіщання вимогою, щоб крім бібліотеки влаштували теж музей. Вкоротці сини Емілії Балч померли, не залишивши потомства.

Опікуном Фундації був банк Фіделити. Цей банк звернувся у 1957 році до сирітського суду за порадою, що робити, бо у Філядельфії є вже подостатком бібліотек. Суд рекомендував влаштувати спеціалізовану бібліотеку та музей, що займатимуться історією іміґрації у ЗСА та значенням етнічности в американському житті. Балч-іститут інкорпоровано у 1971 р. і після закінчення будови відкрито для публічного вжитку у 1976 році.

Сьогодні бібліотека Інституту нараховує 50,000 томів книжок, п'ять тисяч мікрофільмів, силу-силенну часописів і журналів, а музей має велику кількість цінних експонатів. Річний бюджет Балч-інституту виносить один мільйон долярів; у ньому працює 24 постійних працівників та понад 30 добровольців. Інститут веде освітні програми для науковців, студентів і для ширшої публіки.

Із Балч-інститутом співпрацюють різні місцеві фундації, товариства й особи, у тому Студійний Осередок Української Спадщини при Менор-коледжі (Христина Їжак та Степан, Марія і Михайло Джули) і Український Освітньо-Культурний Центр (Орися Гевка, Марія Касіян).

Тепер Балч-інститут влаштував цікаву і цінну виставку. — „Щось старе, щось нове: Етнічне весілля". Виставка ця почалася 15-го травня і буде тривати до 28-го листопада ц. р., тобто шість з половиною місяців.

Виставка документує традиційні весільні ритуали і досліджує, як вони розвивалися в американських умовинах. Основу виставки творять 75 знімок етнічних весіль, що їх зібрала під час своїх 12-річних екскурсій по ЗСА Катерина Тамес, професійний фотограф, яка побувала і на українських весіллях, зокрема у Гантері, Н. Й. Виставку доповнено численними експонатами з музею та позиченими.

З нагоди цієї виставки, що її експонати репрезентують 25 етнічних груп, Балч-інститут видав окремий довідник на 36 сторінок друку з багатим інформаційним змістом і 30-ма весільними знімками, у тому є три світлини з українських весіль. До найбільш оригінальних і характеристичних експонатів інститут врахував валійську весільну ложку та український коровай, по-мистецьки зладжений Христею Хомин-Їжак.

Український Студійний Осередок при Менор-коледжі у Філядельфії збагатив виставку цінними експонатами. Це традиційний весільний одяг, весільна скриня, українська кераміка й інше.

Оним із експонатів є золота ікона Богоматері з 1680 року. Історія ікони дуже цікава і знаменна: у часі Великого голоду в Україні у 1933 році на вулиці у Києві лежала українська жінка, яка вмирала із голоду. До неї підійшла наша відома письменниця Людмила Івченко і подала їй шматок хліба. Нещасна жінка з великої вдячности витягнула ікону Богоматері і ледве чутним голосом сказала: „Я вмираю...цю ікону я зберігала для моєї донечки, але вона вже померла... передаю вам цей святий образ під опіку..." У часі Другої світової війни втікачка з Києва Людмила Івченко знайшла притулок у Львові у гостинному домі Марії Хомин (колишньої королеви краси Західньої України) і згодом подарувала цю ікону для семилітньої донечки пані Марії. Після довгої і небезпечної мандрівки — втечі при кінці Другої світової війни і після неї — Марія Хомин і її семилітня доня були ув'язнені словацькими партизанами, але врятувалися завдяки втручанню американських властей, бо Марія Хомин народилася в Америці, — ікона опинилася у Філядельфії, а під цю пору вона експонується на етнічній виставці у Балч-інституті.

Балч-інститут заслуговує на українську велику моральну увагу, а теж і фінансову, і заслуговує на співпрацю, бо він є поважним форумом, на якому ми можемо показати високу народну культуру нашого народу.

Відвідаймо виставку у Балч-інституті теж для того, щоб зложити поклін іконі Богоматері з України, яка перетривала три сторіччя тяжких лихоліть нашого народу, а зокрема жахливий Голокост України, штучний голод 1932-33 років.

Олександер Татомир

Примітка: Це остання стаття-допис постійного кореспондента „Свободи" св. п. О. Татомира, який помер 27-го червня ц. р.

Сильні...

(Закінчення зі ст. 2)

московських лабет на волю, але дарма! Тоді вона вирішила забезпечити матеріяльне майбутнє для себе та для своїх малолітніх дітей, хоч, важко подумати, щоб Войнаровський, який „успадкував" по своєму дядькові півмільйона талярів, зумів всі ті гроші процвиндрити за сім років не забезпечивши життя своєї родини.

Але Галина Войнаровська, маючи у своїм посіданні боргові векслі Карла XII, почала бомбардувати його, а по його смерти його сестру Елеонору (що стала королевою Швеції) настирливими листами, в яких домагалася звороту заборгування Карла XII, або матеріяльного забезпечення її та її дітей.

У висліді тих листів, до речі писаних латинською мовою, шведський парлямент признав її на власність замок над Малеарським озером та велику іншову кам'яницю в Стокгольмі, а крім цього призначив на виховання та освіту її дітей щорічну дотацію у висоті 4,000 талярів.

На жаль, історія не віднотувала дальшої долі такої небуденної, хоч контроверсійної постаті як Забіла-Войнаровська, за якою та за її дітьми слід загинув на загумінках історії. Але в одному немає сумніву, а саме, що життя А. Войнаровського та його родини будуть завжди приваблювати уяву істориків та літераторів цілого світу, як кольоритна тема для історичних дослідів та неперевершений сюжет для тем, повістей чи романів.

З АТЛАНТИ ПОВІДОМЛЯЮТЬ, що перші вислідu з перевірки 444-ох в'єтнамських ветеранів, які були наражені на небезпеку гербіциду „айджент орандж", вказують, що дуже мала кількість з них має непересічно високий рівень діоксину, хемічної речовини, що являється шкідливою в цьому гербіциді.

ТОВАРИСТВО СВЯТА СОФІЯ — КОМІСІЯ ПАТРІЯРШОГО ФОНДУ

повідомляє:

на **ПАТРІЯРШИЙ ФОНД** зложили:

IV-87

500.00 дол. Н.Н. (Чікаго),
300.00 дол. Марта Доберчак,
200.00 дол. Віра Шехович,

по 100.00 дол. Мішаний Хор Об'єднання Українців в Глен Спей, Н. Й. (в пам'ять бл. п. Якима Саляка), д-р Роман і Лідія Смик (родинна пожертва за 2-ий квартал 1987 р.), Теодор і Марія Гелемей, Майк Едвардс (звернений гонорар),

по 50.00 дол. Марія Подольська, Павлина Німилович, Родина Павлюс, д-р Юрій Старосольський, Стефанія Драйер, Олена Куса (у пам'ять мужа бл. п. Івана Кусого і сина Володимира Біленького),

35.00 дол. Юрій і Христина Свищук,

по 25.00 дол Ірена Ільницька, Анна Мелько, Ольга Варепа, Роман Яримович, Стефан Серабин, Нестор і Люба Козбур, Антоній Колтунюк, Стефан Білий, Николай і Надія Ніку, Степан Кікта,

по 20.00 дол. Н. Н. (Філядельфія), Марія Горбачук, Олена Костюк, Розалія Долак, Роман Мельник, Ольга Батинчук, Тимко Бойко, Йосиф Губчак,

по 10.00 дол. Ярослав Букачевський, Василь Грибик, д-р Володимир Михайлів, Володимир Барагура, Іван Дмитрів, В. Ясінский,

5.00 дол. Лев і Неля Ганусяк,

На радіопередачу „Голос Української Діяспори" зложили:
200.00 дол. Т-во Українських Інженерів в Америці — Відділ у Філядельфії,
20.00 дол. о. Ярослав Шуст,

1,185.00 дол. Збірка Українського Патріярхального Товариства, Відділ Бофало, Н. Й. (кінцева рата) — переслала Оксана Бережницька,

Замість квітів на могилу бл. п. Надії Котик-Кух
Зложили:
по 100.00 дол. Роман і Люба Галібей, Любомир Романків,
по 50.00 дол. Парася Іванець, Надя Кравчук, Микола Ничай,
по 30.00 дол. Сальвадор і Люба Ґонзалес, Наталка Кравчук Аерс,
по 25.00 дол. Михайло і Ірина Мороз, Володимир і Марія Свинтух, Ольга Труш,
по 20.00 дол. Мирослав і П. Дереш, Ірина Іваницька, Володимир і Є. Шпирка.

Датки в Ню Гейвен, Конн. — переслала Павлина Лодинська,
Зложили:
50.00 дол. Зенон Гарасимчук, Павло Палюга,
по 25.00 дол. Марія Рудик, проф. Іван Телюк, Володимир і Осипа Маслянки,
20.00 дол. Марія Марків,

Листа ч. 1812 — збірка в Нюарку, Н. Дж. — зібрала Александра Яськів — через Окружний Відділ УПТ-ва, Нюарк, Н. Дж. — переслав Василь Гнатів,
Зложили:
30.00 дол. А. Р. Яськів,
25.00 дол. З. І. Тимків,
20.00 дол. В. Яворський,
по 10.00 дол. Р. Саламаха, Д. Каранович,

Листа ч. 2000 — збірка в Морістаун, Н. Дж. — через Окружний Відділ УПТ-ва в Нюраку, Н. Дж. — зібрав ред. Василь Пасічняк,
Зложили:
по 35.00 дол. Іван Пелех, Василь Гнатів (Лівінґстон, Н. Дж.),
25.00 дол. Осип Труш,
по 10.00 дол. Ненсі Цюрпіта, Марта Пацлавська,

Листа ч. 1810 — збірка в Юніон, Н. дж. — Окружний Відділ УПТ-ва в Нюарку, Н. Дж. — зібрав Володимир Псуй, переслав Василь Гнатів,
Зложили:
250.00 дол. Володимир і Анастазія Псуй,
по 20.00 дол. Володимир Данилюк, Микола Семанишин, Маріян Кормило, Н. Басняк, д-р Іван Ярош, Теодор Чіх, Микола Кузишин, Роза Білоус Кратко, Василь Гнатів,
15.00 дол. Юрій Тарасюк,

по 10.00 дол. Я. Рак, В. Кульматицький, М. Заверуха, І. Крицак, М. Бобівський, Любомир Рудзінський, Іван Ґенсьор, Василь Угринчук, Юрій Кисілевський, Павло Батьків,
5.00 дол. В. Химера,

Листа ч. 0026А і 0035А — збірка в Маямі, Фл. переслала Вероніка Цегельська,
Листа ч. 0026А — збірщик Павло Ґаладза,
Зложили:
50.00 дол. Михайло і Ольга Ковальчук,
по 25.00 дол. Анна Івашко, Борис Дурбак,
по 20.00 дол. Павло Ґаладза, Юрій і Вероніка Цегельські, Андрій і Любов Маринюк,
по 10.00 дол. Іван Назаркевич, Павло Серна, Василь Ґелембин, Богдан Ващинський, Роман Венґльовський Петрак, В. Давидович, О. Болюх,

Листа ч. 0035А — збірщик Антін Горак,
Зложили:
по 20.00 дол. Антін Горак, Павло Пелечінь, Осип Сохор, Іван Назар,
по 10.00 дол. Гривна, В. Григоріїв, Микола Ракуш, Павло Гарнати, Григорій Тимків, Конздіола, Н. Н. М. Андрійович, Роман Балабан, Л. і І. Трач,
по 5.00 дол. М. Стесюк, Василь Вільчинський, Микола Гладкий,
по 3.00 дол. Богдан Остах, Ольга Томашівська,

Збірка (1986) Укр. Патр. Т-ва, Відділ в Гартфорді, Конн. — переслав д-р Ярослав Остапюк,
Зложили:
по 50.00 дол. Стефан Боднарчук, Володимир Боляк, Осип Гладун, д-р Михайло Яцух, Олександер Пришляк,
40.00 дол. д-р Юрій Остапюк,
по 30.00 дол. Остап Захарків, Юрій Жевко, Яків Нестерук,
по 25.00 дол. Володимир Балко, Стефанія Балко, Михайло Вічковський, Надя Гафткович, Михайло Гарасимів, Ірина Ґудз, Александер Капустинський, Олег Кінах, Богдан Козак, Мирослав Кузьо, Стефан Оборський, д-р Ярослав Остапюк, Володимир Саляк, Роман Соболь, Евдокія Стельмах, Іван Табель, Ірина Чайковська, Андрій Чорняк, д-р Михайло Яцух, мол., Аскольд Яцух, Михайло Шевчук,
по 20.00 дол. Ігор Білинський, Іван Босак, Марія Вічковська, Петро Ганчарик, Василь Гаврилюк, Іванна Гринь, Катерина Гринчук, Тереса Ґлух, Іван Дидин, Мирон Зелез, Микола Зень, Павло Крамар, Орест Кузьма, Володимир Кефор, Володимир Левський, Єронім Лоґуш, Іван Локоть, Марія Литва, Тиміш Мельник, Василь Назаревич, Петро Пришляк, Любомир Рокицький, Петро Рудко, Олександер Рудзінський, Володимир Стасишин, Каролина Тесля, Ярослав Ткачук, Григорій Якимів,
по 15.00 дол. Евген Борейко, Ярослава Кукіль, Стефан Оприско, Богдан Ціропалович,
по 10.00 дол. Галина Баландюк, Аґата Боднар, Катря Гадзевич, Ярослав Гуменний, Марія Ґреськів, Іван Дитюк, М. Держицький, Ольга Дзюбина, Іван Забитовський, Гелен Кобей, Петро Ковальський, Михайло Куртяк, Петро Кучерявий, Ірина Мельник, Михайло Мельник, Антін Наконечний, Анна Небожук, Осип Охрім, Юліян Охрім, Анна Печинська, Мирослава Солук, Лев Стеткевич, Евгенія Сивенька, Евген Сиротюк, Софія Туркало, Петро Шагай,
Організації:
60.00 дол. Укр. Патр. Товариство, Гартфорд, Конн.
по 50.00 дол. Т-во „Самопоміч", Кредитівка, Б-во Дивізійників, Укр. Народній Дім,
по 25.00 дол. Укр. Парох. Школа, 5-ий Відділ ООЧСУ, СУА—106-ий Відділ,

Товариство Свята Софія — Комісія Патріяршого Фонду — складає щиру подяку усім вельмишановним жертводавцям і збірщикам.

Всі датки на Патріярший Фонд Товариства Свята Софія можна відтягати від податку:
IRS No. 23-7380645

Всі чеки просимо виписувати на:
St. Sophia Religious Association — Patriarchal Fund
та пересилати на адресу:
7911 Whitewood Rd.
Philadelphia, Pa. 19117

Екзекутива...

(Закінчення зі стор. 1)

рак в інтерв'ю з репортером газети подав наклепи під адресою УАКР. Запропоноване спростовання д-ром Олегом Волянським і Р. Барановським схвалено з дорученням негайно вислати до редакції. На цю статтю гостро зареагував місцевий Відділ УАКРади під головуванням інж. Зенона Василькевича.

У справі Відділу УАКР у Вашінгтоні рішено: тему, що Андрій Білик не відповідає на листи, звернутися до інших місцевих громадян з цією справою, щоб відновити Відділ. Є запевнення, що це незабаром відбудуться збори для реактивізації Відділу і вибрання нового проводу.

Д-р О. Волянський бере активну участь як дириґент хору у підготові концерту в пошану свв. Ольги і Володимира 19-го липня і Українського Дня в Керґонксоні 20-го вересня ц.р.

Продискутовано справу дальшої допомоги Комісії іспитів „Ріджентс" в Стейтовому університеті Ню Йорку.

Екзекутива УАКР сердечно вітає довголітнього мученика-в'язня совєтських тюрем Данила Шумука на волі з приїздом до Канади і бажає йому багато років щасливого життя, доброго здоров'я і сил на волі, якої так безжалісно на протязі багатьох років позбавляла його совєтська влада.

ВИПРАВЛЕННЯ

В дописі про інвеституру першого українського судді в ч. 140 з 24-го липня ц.р. слід виправити: Святе письмо до присяги держала Марія Юрків, посадник Войнович вручив золотий ключ до міста Клівленду новому судді Богданові Футеєві. Після того висланниця сенатора Говарда Меценбавма вітала суддю від свого сенатора. — Ред.

З САВТ СУ СИТІ В НЕБРАСЦІ повідомяють, що члени профспілки харчових та комерційних робітників почнуть повертатися до праці з 3-им серпня ц.р. після семимісячного страйку. В неділю, 26-го липня ц.р., члени льокальної профспілки ч. 222 проголосували 752 до 180 прийняти запропонований чотирирічний контракт з компанією ІБП.

ДЕРЖАВНІ УРЯДОВЦІ повідомляють, що уряд Нікарагуа майже закінчує будову летовища з найдовшою смугою приземлювання в Центральній Америці. Уряд ЗСА побоюється, що це летовище може вживати Совєтський Союз як розвідчу базу для цілої гемісфери, бо сандіністський уряд Нікарагуа не має такої летунської фльоти, яка потребувала полосу 10,000 футів довжини.

ЗГІДНО З ЗАЯВОЮ високо поставленого урядовця Управління соціяльного забезпечення, Федеральний уряд змінив своє раніше рішення і автоматично поширив виплати із соціяльного забезпечення жертвам хвороби АІДС. З 1-им вересня ц.р. тисячі пацієнтів, зможуть користати з платностей, що їх попередньо їм відмовлялося

СЕН. БАБ ДОЛ, ПРОВІДНИК меншости в Сенаті запропонував, щоби президент Роналд Реґен скористав з конституційного права і впровадив суддю Роберта Борка до Верховного Суду перед затвердженням. Це реванш Дола демократичному сенаторові Джосефові Байденові, предсідникові сенатської Комісії судівництва, за те, що він назначив переслухання Сенатом Борка аж на 15-го вересня ц.р., вже після того як Верховний Суд розпічне своє урядування.

Успішні збори „Самопомочі" в Ню Йорку

Об'єднання Українців в Америці „Самопоміч", Відділ у Ню Йорку, перевів статутові річні загальні збори в приміщенні Централі „Самопоміч", 98 Друга авеню, в суботу, 30-го травня 1987 року, о годині 2:30 по полудні.

Загальні збори відкрив голова уступаючої управи Михайло Юзенів; після молитви відчитав прізвища 62-ох членів „Самопомочі", котрі відійшли у вічність протягом звітного року. Пам'ять їх вшановано повстанням з місць, однохвилинною мовчанкою. Голова Михайло Юзенів запросив до президії радника Б. Ластовецького та адвоката Р. Гуглевича; на предсідника, збори обрали інж. М. Шпонтака; Любомир Гуменюк став секретарем президії.

Предсідник Михайло Шпонтак привітав усіх присутніх на зборах і між ними інж. Романа Раковського, почесного директора, та інж. Ярослава Оберишина, директора Кредитівки „Самопоміч" в Ню Йорку. Після обрання номінаційної комісії в складі: Михайло Савицький, Іван Яремчук, Наталія Білоус, Тиміш Шевчук і Степан Секрета, секретар Л. Гуменюк відчитав протокол з попередніх загальних зборів, що його прийнято одноголосно без змін.

Звіти уступаючої управи розпочав М. Юзенів, подаючи докладні дані про діяльність Управи протягом року. Канцелярію Відділу провадив радник Б. Ластовецький. Відділ прийняв 137 нових членів, які стали уділовцями „Самопомочі". Переведено збірку для потребуючих у 1986 році, що принесла 6,130 дол. Це уможливило висилку 138-ох пачок у Бразилію і 32-ох пачок у Польщу, разом 170 посилок для потребуючих українських родин у тих країнах.

Вже традиційна зустріч з нагоди Дня Подяки мала місце 6-го грудня 1986 року. Відразу після неї — Загальні збори Секції сеньйорів при Відділі „Самопомочі", на яких вибрано головою Секції інж. М. Шпонтака. При Відділі існує бібліотека, яку адміниструє Юрко Костів. У бібліотеці є 2,012 книжки. З ініціятиви Мирона Заліпського Відділ продовжував роздачу харчових продуктів дарованих федеральним Урядом для потребуючих громадян.

Школа українознавства, за яку звітували директорка Ольга Кекіш та фінансовий референт Лев Пришляк, нараховує 138 учнів і 18 учителів; 12-ту клясу з іспитом зрілости цього року успішно закінчили 10 абітурієнтів. Школа українознавства влаштувала дві культурно-освітні імпрези: 28-го лютого ц. р., висвітлено фільм „Шевченко" (висвітлював фільмовий продюсер Ярослав Кулинич), а 4-го квітня відбулося свято в пам'ять Лесі Українки.

При Школі українознавства існує Батьківський комітет на чолі з Яремою Бачинським. Відділ „Самопомочі" є членом КОУАО, Комітету Об'єднаних Українсько-Американських Організацій Метрополії Ню Йорку, а його члени працюють також в Метрополітальному Комітеті для відзначення Тисячоліття Християнства в Україні. Голова висловив признання і подяку всім членам уступаючої Управи, дирекції та учительському зборові Школи українознавства за співпрацю, а Управі і службовцям Кредитівки „Самопоміч" — за моральну і матеріяльну піддержку.

Фінансовий референт інж. Іван Гурик подав фінансовий звіт. Сальдо з попереднього року виносило 3,732.88 дол., приходи у звітному році становили 14,201.66 дол., витрати були на суму 14, 813 дол. Сальдо на 1-ше січня 1987 року залишилось у сумі 3,121.03 дол.

Імпрезова референтка Наталія Білоус подала докладний звіт з діяльности своєї референтури, а особливо успішного „Свята Подяки", влаштованого імпрезовою комісією 6-го грудня 1986 року, за що членам комісії треба висловити признання і подяку.

Голова Секції сеньйорів М. Шпонтак звітував за діяльність Секції за період від 6-го грудня 1986 року. Праця в Секції проходила по комісіях. Добре працювали: комісія опіки над слабими і хорими, комісія зв'язків з урядовими чинниками, комісія завіщень — заповітів, комісія для організування прогульок і екскурсій, та імпрезова комісія. Кожного тижня у вівторки і п'ятниці відбуваються дижури для старших громадян.

Мгр Петро Дармограй звітував за контрольну комісію і ствердив, що всі вписи в книгах діловодства є згідні з приходовими і розходовими прилогами. Контрольна комісія в складі — мгр Ярослав Оберишин, Микола Кузик та Петро Дармограй, висловлює признання всім членам уступаючої Управи за їхню працю протягом останньої каденції.

Після звітів були запити і дискусія, в якій забирали голос кілька членів Відділу. Радник Богдан Ластовецький з приємністю ствердив, що Школа українознавства гарно розвивається під проводом директорки Ольги Кекіш; Секція сеньйорів упорядкована, і пропонує звернути особливу увагу на поради і допомогу потребуючим старшим громадянам. Бажаючи успіхів, радник Б. Латовецький вітав загальні збори від Головної управи Об'єднання Українців в Америці „Самопоміч". Адв. Роман Гуглевич висловив признання уступаючій Управі за виконану працю і радив подбати про більшу фреквенцію на майбутніх загальних зборах, щоб мати відповідний форум, перед яким звітувати. Директорка Ольга Кекіш запитувала про забезпечення учнів Школи українознавства; Я. Бачинський цікавився тим, скільки учнів звільнено від шкільної оплати. Відповідь дав про забезпечення, яке треба буде перевірити, Лев Пришляк; він теж подав, що всім учнів звільнені від оплати.

На пропозицію мгра П. Дармограя, звітодавця контрольної комісії, загальні збори уділили одноголосно абсолюторію уступаючій Управі. Голова номінаційної комісії М. Савицький запропонував листу членів нової Управи: Михайло Юзенів — голова ; члени — Лев Пришляк, Тиміш Шевчук, Любомир Гуменюк, Ірина Рибчук, Степан Секрета, Микола Ганущак, Мирон Заліпський, Михайло Савицький, Наталія Білоус, Оксана Лопатинська, Атанас Кобрин, Тетяна Рабій, Іван Яремчук, Іван Бурик, Михайло Шпонтак та Іван Гурик. До контрольної комісії ввійшли: Ярослав Оберишин, Петро Дармограй, Микола Кузик і Степан Чума. Товариський суд: Іван Серант і Іван Гірняк.

Пропоновану номінаційною комісією листу 19-20 делегатів на крайовий з'їзд Об'єднаня Українців в Америці „Самопоміч" затверджено без змін. Мгр Петро Дармограй зголосив внесок, щоб інж. Р. Раковського та інж. І. Гурика іменувати почесними членами Об'єднання і це дати на розгляд Крайовому з'їздові „Самопомочі". Внесок прийнято одноголосно.

Після вичерпання програми предсідник зборів інж. М. Шпонтак подякував присутнім за участь у зборах і попросив до слова перевибраного голову М. Юзеніва, який подякував за довір'я до нього, за участь у зборах та проголосив загальні збори закритими.

М. Ш.

Закінчення шкільного року 36-ий раз в Дітройті

Наприкінці цього шкільного року сповнилося нашій Школі українознавства 36 років безперебійного існування. Цей шкільний рік закінчився Богослуженням, що його відправили урочисто о. протопресвітер Олександер Биковець, настоятель православної церкви св. Андрія, і о. Микола Корчагін, ЧСВВ, з католицької церкви Непорочного Зачаття.

Богослуження відбулося у каплиці початкової школи церкви Непорочного Зачаття у Воррен, при участі учителів, батьків з дітьми та членства Рідної Школи. Під час Богослуження о. О. Биковець виголосив проповідь, у якій дав відповідь на питання, чому потрібне нам українознавче шкільництво: Рідна Школа, разом з рідною українською Церквою, має виховати українську молодь у християнському дусі та у любові до мови і духових скарбів України.

Після Богослуження усі учні, разом з учителями, батьками і гостями, зайняли місця у шкільній авдиторії, де виступив запрошений гість Микола Кравців — генерал одної із наймодерніше узброєної американської дивізії. Він похвалив дітей за те, що вивчають українські предмети, щоб краще пізнати той корінь, з якого вони походять. Будучи студентом, він брав участь у різних українських пластових таборах. Коли достойний гість запитав, чи хтось з учнів має якісь запитання про дивізію, то майже всі учні піднесли свої руки догори.

Виступ визначного українця ген. М. Кравцева (пластуна!) в генеральському однострої американських збройних сил викликав особливе зацікавлення усіх приявних, особливо наших рідношкільних учнів.

У зв'язку із закінченням шкільного року, Товариство „Рідна Школа" влаштувало в залі Українського Культурного Центру святкову зустріч — бенкет, у якій взяли участь запрошені священики обох українських католицьких парафій, учителів, батьки матуристів та рідношкільне членство.

Відкриваючи програму вечора, голова Товариства Марія Лісовська назвала закінчення школи матуральними іспитами переломовим кроком, після якого ґрадуанти зустрінуть американське довкілля. Включившись у тутешні високошкільні організації, наші матуристи повинні ширити правду про Україну.

Вона закликала їх не забувати слів Шевченка: „І чужого научайтесь, свого не цурайтесь!" Не слід забувати свою рідну мову, щоб колись передати її своїм нащадкам. Клич „В єдності сила народу" повинен глибоко закорінитись у тих, що закінчили школу. Кінчаючи своє слово, голова передала ґратуляції батькам абсольвентів, а матуристам - побажання досягнути найвищу мету на славу Бога та України.

Приявний на залі отець І. Височанський із церкви св. Йосафата у Воррен у своєму зверненні до матуристів сказав, що „хто підтримує нашу рідну Церкву, то той підтримує цим український нарід". — Душпастир назвав чудом те, що ми, без гармат і фінансів, є сильні. Ось чому треба виховувати дітей в українському дусі!

В імені 10-ої кляси Марко Томин побажав матуристам багато успіхів на високошкільних студіях. Знаючи правду, нефальшовану історії України та її багатовікову культуру, наші ґрадуанти будуть спроможні ширити правду про Україну серед американського оточення: „Не забувайте того, що навчились у рідній школі, та дбайте про те, щоб принести славу Україні!"

В імені матуристів промовила Леся Іваницька, вітаючи Отців, преподобних Сестер та приятелів рідного шкільництва. Вона подякувала щиро мґр Христині Юзич, проф. Марії Олесницькій та директорці Ромі Тобіянській, які з успіхом приготовили учнів 11-ої кляси до іспитів зрілости, як також до праці в українському та американському середовищі. Вона висловила думку, що абсольвенти зможуть передати знання про Україну наступному поколінню.

Довгу низку промов закінчила „на весело" учителька 1-ої кляси Христина Юзич.

Як в минулих роках, так і цього року, Український Народний Союз щедро обдарував наших матуристів. Запрошений на нашу матуральну зустріч д-р Атанас Слюсарчук передав всім матуристам коверти з щедрими пожертвами від Батька Союзу.

Щира подяка Проводові найбільшої організації в Америці!

Після цього дир. Рома Тобіянська поґратулювала всім ґрадуантам та передала їм матуральні дипломи. Їх імена і прізвища: Олександра Іваницька, Таня Клярк, Бернадета Копитко, Діяна Кордуба, Микола Лісовський, Роман Лось, Христина Максимович, Оксана Мудра, Маркіян Петріна, Андрій Стебельський.

Як минулого, так і цього року випускники одержали цінні книжки. Голова Товариства Марія Лісовська передала їм книги Шонка-Русича „Українське мистецтво".

Після вичерпання основної частини програми відбулася старанно приготована спільна трапеза. Її попередив молитвою справжній опікун українського шкільництва о. Ігумен Бернард Панчук, ЧСВВ, парох церкви Непорочного Зачаття у Гемтремку. Програму зустрічі справно вів інж. Богдан Кордуба, фінансовий референт управи Товариства „Рідна Школа".

Осип Сливинський

Посвячення пам'ятника на могилі св. п. Т. Витвицького

На запрошення Фундації Українського Вільного Університету, в неділю 28-го червня 1987 року, година 1-ша по обіді, отець Михайло Харина, парох української католицької церкви Пресвятої Трійці в Кергонксоні, Н. Й., при помочі дяка і присутніх посвятив новопоставлений хрест-пам'ятник на гробі бл. п. Теодора Витвицького на цвинтарі Братства св. Володимира (Pine Bush Cemetery) в Кергонксоні.

Після відправи о. Михайло Харина у своїй короткій промові, між іншим, сказав, що не тільки ми, що тут зібралися, пам'ятаємо Покійного як довголітнього громадянина, але також і сам Покійний там, де він є, повинен бути нам вдячний, що ми про нього не забуваємо.

Голова Фундації УВУ, д-р Петро Ґой сказав дещо про життя бл. п. Теодора Витвицького, а опісля попросив усіх на поминальний обід на оселю Українського Народного Союзу Союзівку.

Народився св. п. Теодор Витвицький в Бережанах, Західня Україна, де закінчив нижчу і середню школу, а відтак студіював у Львівському університеті. Закінчивши агрономію в 1943 році, він став асистентом у проф. Холявки аж до виїзду на захід. Переїхавши до Німеччини, св. п. Т. Витвицький пішов далі студіювати хемію в Український Технічно-господарський Інститут в Реґенсбурзі, а пізніше — в Мюнхені, де і одержав диплом в 1950 році.

В Америці Теодор Витвицький працював на різних позиціях в декількох підприємствах і переводив біотехнічні досліди в Колюмбійському університеті в Ню Йорку.

Цікавився св. п. Теодор політичними науками і навіть робив заходи їхати ще на студії до Українського Вільного Університету але пізніше рішив відійти на вчасну емеритуру і виїхати в гори Кетскіл, „щоб подихати свіжим повітрям", — як говорив св. п. Т. Витвицький.

Поселився Теодор Витвицький у містечку Ваварсінг поміж Кергонксоном і Елленвілом. Належав до парафії Пресвятої Трійці в Кергонксоні і продовжував своє спокійне життя аж до нещасливого випадку, коли його забило авто, як переходив дорогу недалеко свого мешкання, 20-го листопада 1984 року, проживши 64 роки.

Ще за життя св. п. Т. Витвицький плянував про те, щоб його тяжко зароблений капітал пішов на добру ціль. Тому ще в 1983 році подарував 60,000 дол на Фундацію Українського Вільного Університету, де і створено „Фонд Мартирології України" в його імені на видання наукових праць та розвідок з мартирології соборних земель України. Він з любови до своєї батьківщини віддав свій запрацьований здобуток, щоб допомогти рідній країні — Україні затримати цінну спадщину.

Бл. п. Теодор Витвицький був цікавою людиною, людиною широких заінтересувань, зокрема цікавився проявами життя нашого народу на рідних землях, як також і поза межами України. Він любив свій нарід, мав велику пошану до науки і книжки, — він вірив, що тільки книжка зможе втримати знання про наше минуле і вчити нас, як поступати в майбутньому.

Вірив св. п. Теодор Витвицький, що побачить свій край вільною державою, але, на жаль, він того вже не побачив, бо навіть не вдалося йому прожити повного життя. Все ж таки залишив про себе добру пам'ять як добрий український патріот і чесний громадянин.

Фундація Українського Вільного Університету зробила старання, щоб кожного року місцева парафія відправляла панахиду за спокій душі св. п. Теодора Витвицького, щоб тим втримати пам'ять про цього жертвенного і чесного українця.

Д-р Я. В. Моцюк

Ювілей української церкви у Фініксі

Українська католицька церква Успіння Пресвятої Богородиці у Фініксі, Арізона, обходить ювілей 25-ліття її існування.

Арізона — пустельний стейт. Клімат тут сухий, влітку гарячий, зимою лагідний. Найбільше місто в Арізоні — це Фінікс. Сьогодні Арізона не виглядає як пустеля. Вона має багато озер. Північна полоса — це шпилькові ліси, де вздовж побудовані літниська. Місто Фінікс — це велике місто; сьогодні населення його добігає до мільйона. Тут бачимо багато хмародерів, квітів, зелені і парків. Колись, проте, було інакше.

Повернімось думками назад 25 років. Було це невелике місто; не було тут багато електричного озимнення, а лишу водне озимнення; повітря було свіже і сухе, довге літо і зима без снігу приваблювали хворих на астму, туберкульозу і ревматичний артрит. Були тут санаторії спеціяльно для хворих на туберкульозу.

Шукаючи сухого повітря, кілька родин українців, які приїхали до ЗСА після Першої світової війни, переселилися до Фініксу. Віддалені далеко від своєї рідної Церкви, тужили вони за своїм рідним Богослуженням з рідною мовою і з рідним обрядом. Ті кілька родин звернулися до українського Митрополита у Філядельфії бл. п. Владики Константина Богачевського з просьбою про допомогу. Митрополит розумів тугу цих вірних УКЦеркви і дав благословення відкрити тут Місію УКЦеркви, а латинський епископ дозволив нашим священикам і вірним сходитися і відправляти святі Літургії у церкві Святої Марії.

Приїжджали спочатку правити священики з Лос Анджелесу раз у місяць і вони ж полагоджували духові потреби вірних. Коли ворог у Другій світовій війні зайняв Західні Українські Землі, на скитальщину вийшло більше число українських біженців, які, приїхавши до Америки і згодом — у Фінікс, бажали мати тут свою постійну церкву. Завдяки бл. п. епископові в Чикаґо Ярославові Ґаброві створилася у Фініксі у 1961 році парафія Успіння Пресвятої Богородиці. Єпископ латинського обряду знову дозволив уживати українцям гарну каплицю.

Однак туга за рідною власною церквою, віддана праця священиків, вірних і меценатів дали можність вірним тут закупити стару латинську каплицю і три акри землі і почати перебудову і уліпшення. Так постала рідна українська церква. При церкві зорганізовано усі церковні і суспільно-політичні організації.

Зараз священиком-парохом тут є о. Іван Кротець, здібний організатор парафії. Отець Іван є лише вісім місяців у Фініксі, а вже разом з будівельним комітетом закупив площу під будову нової церкви.

Вірні моляться, щоб Господь поблагословив нашого доброго пароха і парафіян, бо в скорому часі розпочнеться будова нового храму.

В дні 29-го листопада 1987 року святкуватиме українська громада у Фініксі 25-ліття парафії української католицької церкви Успіння Пресвятої Богородиці. Утворено комітет для зредаґування ювілейної книги, котра дасть змогу українським поселенцям у всій Америці довідатися про початок створення на пустелі першої української католицької церкви у Фініксі.

Редакційний комітет ювілейної книги звертається ласкаво до всіх українців, хто жив у Фініксі, зложити свої побажання і пожертви на публікацію книжки. Будівельний комітет закликає українців на поселеннях помогти у будові нової церкви у Фініксі, де українців небагато, щоб вони могли здвигнути величавий храм на славу Пречистої Діви Марії власними фінансовими засобами. Наш князь Ярослав Мудрий в 1037 році віддав нашу Батьківщину Русь-Україну під Покров Пресвятої Богородиці. Фініксські українці йдуть його шляхом. Для побажань і пожертв слід писати на адресу: Fr. Ivan A. Krotec, Pastor, Ukrainian Catholic Church, 4319 West Claredon Ave., Phoenix, Az. 85031.